

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 peti
a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inserati peti
vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. tel. št. 26. — JESENICE, Ob kolodvoru 101. —
Račun pri pošt. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

KAJ ZAHTEVAJO INDIJCI

Izjave indijskih knezov na vseindijski konferenci — Indija zahteva popolno samostojnost v okviru dominionskega položaja — „Danes to sprejememo, čez pol leta bo prepozno“

London, 18. novembra. Včeraj se je pričela v Saint Jameski palači plenarna seja indijske konference. Prvi seji je predsedoval Macdonald sam, ob koncu seje pa je bil izvoljen za predsednika konference lord Sankey, med podpredsedniki pa so indijski knezi. Sklenjeno je bilo, da bo trajala splošna razprava tri dni. Novinarji h konferenci, ki prisostvuje 17 zastopnikov indijskih držav, 57 delegatov britske Indije in 15 delegatov angleškega parlamenta, niso bili priznani, marveč dobivajo poročila od posebnih v to svrhu določenih uradnikov.

Na včerajšnji plenarni seji so zastopniki Indije obrazložili svoje stališče. Kakor poročajo današnji listi so zahtevali, da mora podkralji kot zastopnik kralja ostati v Indiji, dočim bodo

o dinastičnih vprašanjih
v svojih državah odločali knezi sami. Zahtevali nadalje udeležbo pri vseh državnih poslih in razširjenosti svojih kompetenc. Vojska naj ostane še nadalje pod vodstvom podkralja, dokler to vprašanje ne bo posebej rešeno, pogodbe s krono pa morajo ostati neizpremenjene.

Jayskar je obrazložil stališče mlajše indijske generacije. Dejal je, da mo

ra Indija doseči to, kar zahteva in da se bo sedaj zadovoljila z mnogimi stvarmi, kar bo po 6 mesecih nemogoče. Če nam daste

dominionski položaj danes
bo krik po neodvisnosti v par mesecih utihnil sam od sebe. V nasprotnem primeru bo postal še glasnejši. Glede vprašanja armade,

je govornik dejal da bodo Indijci nudi vsa zahtevana jamstva za prehodni čas, da ga olajšajo obema strankama. Glede manjšinskega vprašanja je dejal, da ga bodo rešili Indijci sami. Indiji je treba dati

popolno svobodo
glede odločitve o obliki dominionskega položaja. Tako bo izginila sovražnost in nezadovoljstvo med manjšinami. Mlada Indija ne vztraja na nemo gočih zahtevah, temveč na onih določenih, ki jih sprejme indijske države. Mladi Indijci ne žele vmešavati se v notranje zadeve indijskih držav, temveč so pripravljeni počakati, da pridejo na vrsto. Če bi indijske države pristale na

ustanovitev vrhovnega razsodišča, ki bi razsojalo o vseh spornih zadevah med njimi in Britsko Indijo, bi to vprašanje bilo zares rešeno. Govornik

je nadalje podal zagotovila glede angleških in evropskih trgovskih interesov v Indiji ter naglasil, da je zadovoljstvo med narodom najboljši odje malec. Angleški interesi v Indiji so v glavnem trgovskega značaja. Konsumna sila 330 milijonov ljudi je velikega pomena za angleško gospodarstvo. Če iz teh razlogov, ne glede na moralne sile, kakor prijateljstvo in tovarištvo, je potrebno, da se prizna Indiji absolutna svoboda dominiona.

Maharadža iz Bikanerja je izjavil, da je zadnji

cilj političnih izjav

iz leta 1917 dominionski položaj za Indijo, ki je potreben za varnost vseh delov britskega imperija. Govorec o indijskih državah, je govornik naglasil, da so vse popolnoma udane kroni in da so za skupnost z britskim imperijem indijske države so pripravljene storiti vse za boljšo bodočnost in blagostanje Indije kot celote. To bo doseženo z zveznim vladnim sistemom, ki bi obstojal iz indijskih držav in Britske Indije. Indijske države so že samostojne in zvezane s krono s pogodbenimi večnega prijateljstva in skupnosti interesov. Govornik je zaključil, naj se zvežejo razne enote Indije z močno zvezno upravo.

Velik uspeh Venizelosove politike

Grški veliki odbor za zunanje zadeve je odobril grško-turško pogodbo, ki naj tvori osnovo balkanske zveze.

Atene, 18. novembra. AA. Atenska agencija poroča: Včeraj se je sestal pod predsedstvom predsednika ministrskega sveta Venizelosa takozv. veliki odbor za zunanje zadeve. Odbor tvori sefi vseh strank in bivši ministri za zunanje zadeve. Minister za zunanje zadeve Mihalakopulos je pojasnil, kakšen duh prežinja sporazum, ki je bil sklenjen v Ankari, in kako so potekali razgovori, ki sta jih imela z Venizelosom vred s turškimi državljani. Razprava se ni sukala o sami pogodbi, pač pa so v glavnem proučevali koristi o čim tesnejšem zblizanju med Grčijo in Turčijo. Odbor je odobril podpis pogodbe in soglašal z osnovo pogodbe, ki naj omogoči mir in trajno sodelovanje med obema državama. Ta osnova naj se razširi na vse balkanske države.

Moskovska sodba o evropskem položaju

Odmev Tardieujevih izjav v francoski zbornici — Rusija vidi novo vojno nevarnost v nedotakljivosti mirovnih pogodb

Moskva, 18. nov. Ob priliki izjav Tardieuja in Brianda v francoski zbornici, da Francija ne bo nikoli dopustila revizije versailleske pogodbe, naglašajo »Izvestja«, da je temu vzrok nemška politika sama. Na eni strani stavlja Nemčija Italiji ponudbe, ne da bi se ji v resnici približala, na drugi strani pa noče kljub rapalski pogodbi oiačiti svojih gospodarskih odnosov z Rusijo in se celo pridružuje protisovjetskim akcijam Francije in Anglije.

Kljub temu noče priznati Francija Nemčiji enakopravnosti, ker bi to pomenilo likvidacijo francoske hegemonije v Evropi. Zato je Tardieu v francoski zbornici izjavil, da bo ostala versailleska pogodba neizpremenjena. Tako bodo odnosi med Francijo in Nemčijo čedalje bolj napeti, česar pa ni pozdravljati, ker se ustvarja tako za evropske narode nova vojna nevarnost, ki bo prinesla človeštvu novo gorje in razdejanje.

Požar, napad, tatvine in nesreče

Iz pestre ljubljanske kronike — Požar v Mostah — Napad na ljubljanskem polju — Razne tatvine

Ljubljana, 18. novembra. Včeraj okrog 18. je nastal v Mostah precej velik požar. V Predovičevi ulici 7 je izdelovalka odevi Franciska Jamnik v zidani kleti kosmala bombaž za odevje. Delala je z delavko Cecilijo Hatner na stroju, pri delu si je pa svetila s svečo. Nenadoma se je sveča prevrnila in hipoma je bil bombaž v plamenu. V kleti je bila precejšnja zaloga bombaža tako, da se je ogenj naglo razširil. Ženski sta prestrašeni zbežali iz kleti in obvestili gasilce. Moščanski gasilci so kmalu prihiteli na pomoč ter ogenj pogasili. Na pomoč so bili pozvani tudi ljubljanski gasilci, ki so prišli z motorno brigado, pa jim ni bilo treba stopiti v akcijo. Škoda znaša okrog 5000 Din in ni bila krita z zavarovalnico.

Ljubljansko polje ogroža že del časa mlad postopač, ki napada ljudi zlasti v večernih urah. Nedavno smo poročali, da je bil blizu kemične tovarne napaden neki delavec, ki se je vračal domov in sta mu dva lopova vzela 120 Din, snoči je pa okrog pol 10. na Vilharjevi cesti ustavil neki približno 20letni mladenič delavko Marijo Korbič, se je s svojo tovarišico vračala domov. Napadel je najprej prijateljico in ji hotel iztrgati ročno torbico, ker se je pa branila, jo je pustil, pač je pa zasledoval bežečo Korbičevno in ji iztrgal ročno torbico, v kateri je imela 60 Din. O napadu je bila obveščena policija, ki ima točen opis drznega roparja in upa, da ga bo kmalu izsledila.

Včeraj jutraj okrog 7. je našel vpo-kojeni železničar Peter Zvagen pri šepanjskem mostu v jarku ob cesti navaden dvokolesni voziček z zabojem, v katerem je bilo 31 parov copat. Z zaboja so bile odtrgane ključavnice. Zvagen je obvestil stražnika na Poljanah in policija je ugotovila, da je zaboj last branjeve Marije Novakove, stanujoče na Šmartinski cesti št. 4. Novakova je povedala, da ji je nekdo zaboj v noči od 16. na 17. odpeljal s stojnice na Vodnikovem trgu. Iz zaboja ji je ukradel 8 parov klobučevinastih in 20 parov suknjenih copat ter 3 pare šlap. Skupna škoda znaša 1115 Din. Voziček je bil last branjeve Angele Mekinčeve, ki ga je tat iste noči tudi odpeljal.

Trgovski potnik France Špitalar je bil včeraj okrog 18. v Puharjevi ulici v vintotoču Lozič, pustil pa je kolo pred vintotočem. Ko je zapustil gostilno, je presenečen ugotovil, da mu je nekdo odpeljal 2000 Din vredno kolo znamke »Centra«. Tvorinška številka kolesa je 424.039. — V nedeljo je nekdo s ponarejenim ključem odprl sobo bančnega uradnika Bogomira Saksida v Zidovski stezi 4 in mu odnesel par čevljev njegovemu sostanovalcu Ivanu Šturmu pa iipico in nekaj drugih stvari. Škoda znaša 500 Din.

Policija je včeraj aretirala Bosanca Huseima R. ki je imel na sebi ukradeno obleko. Bosanec je trdil, da jo je kupil od nekega neznanca. Policija je ugotovila, da mu je obleko prodal vlomilec Saje, ki so ga včeraj ponoči orožniki v Vevčah aretirali. Ker se zadnje tase tatvine v Ljubljani zelo množe in jih večinoma izvršuje

jo Bosanci, namerava policija izgnati vsi čino sumljivih Bosancov, ki ne morejo dokazati, s čim se preživljajo.

Smrtna žrtev avtomobilske nesreče

Ljubljana, 18. nov. V ponedeljek 3. novembra smo poročali o težki avtomobilski nesreči, ki se je pripetila v Krašnji, kjer je neki ljubljanski avtomobilski povozil 28letnega gostinčarja Janeza Nakrsta iz Krašnje, ki se mu je na kolesu pripeljal nasproti. V Spodnji Loki se je avtomobil zaletel v kolesarja. Sunk je bil tako silovit, da je Nakrst odletel s kolesa in priletel na avto, kjer je z glavo prebil šipo, nato pa padel pod avtomobil, ki ga je vlekli še kakih 20 metrov za seboj. Težko ranjenega Nakrsta, kateremu je avtomobil popolnoma zmečkal desnogo, so prepeljali v bolnico. Po 14-dnevnem trpljenju je nesrečni Nakrst v nedeljo podlegel poškodbam. Pogreb bo danes ob 14. iz splošne bolnice.

Legitimistični izlivi

Beograd, 18. novembra. Vsi legitimistični listi objavljajo danes poziv grofa Apponyja, v katerem naglašajo bo Oto. Habsburški 20. novembra dopolnil 18. let starosti in s tem dosegl polnoletnost. Madžarskemu narodu ni dano, da bi se ob tej priliki poklonil svojemu bodočemu kralju, zato pa naj proslavi ta dogodek s tem, da izobesi na vseh poslopih državne zastave. Oklic končuje z zagotovilom večne zvestobe habsburškemu vladarskemu domu.

Nabava angleških plemenskih svinj

Beograd, 18. novembra. AA. Za nabavo yorkshirskih svinj iz Anglije vlada dokajanje zanimanje v savski, dunavski in vrbaski banovini. Razen tega bodo svinje nabavljene za državne in banovinske ustanove in za selekcijske zadruge, ki že obstoje in bodo pravčasno osnovane. Naposled se za te nabavke zanimajo svinjerejci. Zato se opozarjajo zainteresirani, naj se pravčasno prijavijo.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.75. — Berlin 13.46 — 13.49 (13.475) — Bruselj 7.8833 — Budimpešta 9.8889 — Curih 1095.9 — Dunaj 794.68 — 797.68 (796.18) — London 274.60 — Newyork 56.435 — Praga 167.28 — 168.02 (167.68) — Trst 294.80 — 295.80 (295.80) — Pariz 222.09
INOZEMSKA BORZA.
Curih: Beograd 9.128. — Pariz 20.265. — London 25.05625. — Newyork 515.95 — Bruselj 71.98. — Milan 26.975 — Madrid 57.25. — Amsterdam 207.55. — Berlin 122.95. — Dunaj 72.65. — Sofija 3.7325. — Praga 15.30. — Varšava 57.75 — Budimpešta 10.235. — Bukarešta 3.06.

„Gorje narodu...“

Nove Mussolinijeve grožnje — Mirovne pogodbe se morajo revidirati in izvesti splošna razorožitve

London, 18. novembra. »Daily Express« objavlja članek Mussolinija, v katerem se Mussolini peča z napetim položajem v Evropi in nevarnostjo za mir. Mussolini opozarja na nepravilnost versailleske mirovne pogodbe in priporoča njeno čimprejšnjo revizijo. Zlasti se zavzema za takojšnjo splošno razorožitve, ker se vrši sedaj v vsej Evropi oboroževalno tekmovalstvo, ki mora slej ali prej dovesti do katastrofe. Zagovarja jo politiko Italije, poudarja, da se Italija mora oboroževati, ko vidi, kakor se oborožujejo vsi njeni sosedje. Italija hoče mir, toda gorje narodu, ki bi žalil njen narodni ponos in njeno narodno čast ter zapletel Italijo v konflikt. »Če bi prišlo do tega,« zaključuje Mussolini, »bo Italija storila vse, da ne bo izšla iz vojne kot premaganec.«

Finančna kriza v Ameriki

Newyork, 18. novembra. V južnih državah je ustavilo plačila več bank. Prva je zaprla svoje prostore banka Kentucky v mestu Louisville, ki je razpolagala s sredstvi od 54 milijonov dolarjev. T j banki je sledila cela vrsta manjših bank, ki so zašle v velike denarne težave.

Ogromno nazadovanje ameriškega izvoza

Washington, 18. novembra. Zaradi hude gospodarske krize, je padel ameriški izvoz v mesecu oktobru od 528.514.000 dolarjev v istem času preteklega leta na 248 milijonov dolarjev. V isti meri se je zmanjšal tudi izvoz.

Deficit Zedinjenih držav

Washington, 18. novembra. Tudi Amerika mora, kakor je danes napovedal predsednik Hoover, za bodoče finančno leto računati z velikim deficitom. Za kritje tega primanjkljaja bo morala povišati davke.

Kongres srednjeevropskih borz
Budimpešta, 18. novembra. g. Danes se je tukaj pričelo zborovanje srednjeevropskih borz, ki se ga med drugimi udeležujejo zastopniki Jugoslavije, Avstrije, Rumunije, Češkoslovaške in Bavarske. Na zborovanju se bo v glavnem razpravljalo o poenostavitvi borznih norm.

Kitajski banditi oropali ekspresni vlak

Peking, 18. novembra. AA. Več sto banditov je napadlo ekspresni vlak med Pekingom in Poatouhenom. Vsi potniki so bili izropani.

Znižanje plač irskim železničarjem
London, 18. novembra. Ravnatelj irskih železnice so predlagali železniškim družbam, naj znižajo plače aslužbencom za 10 % in ukinejo doplačila za nedeljsko službo.

Sprememba v francoski vladi

Pariz, 18. novembra. Minister Perret, ki je bil kompromitiran s položajem neke banke, je demisioniral. V pismu ministrskemu predsedniku naglašala, da demisionira kljub zaupnici zbornice vladi, ker noče ovirati preiskave, ki je uvedena proti njemu zaradi raznih obtožb. Tardieu je Perretu odgovoril, da je zbornica odgovorila na obtožbe, kakor je bila njena dolžnost in da jemlje njegovo demisijo z obžalovanjem na znanje.

Takoj nato je Tardieu predložil predsedniku republike odlok, s katerim se imenuje za novega varuha pečata (minister pravde) senator in bivši finančni minister Henry Cheron.

Levin na Dunaju aretiran

Dunaj, 18. novembra. Policija je aretirala ameriškega letalca Levina, ki je svoječasnno z letalom »Columbia« letel iz Amerike v Nemčijo. Obtožen je, da je ponarejal denar.

Splošna šolska obveznost v Rusiji
Moskva, 18. novembra. Predsednik prosvetnega odbora je v razgovoru z inozemskimi novinarji izjavil, da je s početkom letošnjega šolskega leta v vsej Rusiji uvedena šolska obveznost za otroke v starosti od 8—11 let.

Waleški princ poseti Južno Ameriko

London, 18. novembra. Waleški princ se zaradi nameravanega poseta Južne Amerike pridno uči španski. Princ govori razen angleški tudi indijski, nemški in francoski jezik.

Konec stavke na Španskem

Madrid, 18. nov. Položaj je bil včeraj popolnoma normalen. Splošna stavka je prenehala ob 6. uri popoldne.

Končni rezultat poljskih volitev

Varšava, 18. novembra. AA. 444 mandatov sejma je razdeljenih takole:

Madr. blok 247 mandatov;
centrinski blok 80;
nacionalni blok 62;
ukrajinsko-beloruski blok 21;
krščanski demokrati 12;
Macedi 5;
Zidni 9.

Pomirjenje na Kitajskem

Hanking, 18. novembra. Voditelj nukleonske stranke Cangsuhliang je izjavil, da se je sporazumel s Cangkajškom, da pride Kitajska po tako dolgem času do mira. V 5 ali 10 letih miru bo Kitajska zelo napredovala.

Irak samostojen

Beograd, 18. novembra. Iraški senat in zbornica sta z veliko večino ratificirala pogodbo z Anglijo, ki stopi v veljavo, čim bo Irak sprejel v Društvo narodov. Pogodba priznava neodvisnost Iraka in določa umaknitev angleških čet. Anglija bo imela v Iraku le tri letalska oporišča.

Pogreb lyonskih žrtev

Lvon, 18. novembra. Danes dopoldne se je ob ogromni udeležbi prebivalstva vršil pogreb prvih žrtev lyonske katastrofe. Pogreba se je udeležilo nad 100.000 ljudi. Krste so bile pokrite z državnimi zastavami. Pred odprtim grobom je govoril bivši ministrski predsednik lyonski župan Herriot.

Razširjenje nemškega zračnega omrežja

Berlin, 18. novembra. V zvezi z uvedbo poštne zračne zveze med Berlinom, Dunajem in Carigradom je nemška Lufthansa organizirala poštne let iz Carigrada v Bagdad, ki je zelo dobro uspel. Za Perzijo določena pošta je srečno prispela na naslovno mesto.

Zamenjava motorjev na »Do X«

London, 18. novembra. Kakor poročajo, bo nemško veeletalo »Do X« zamenjalo svoje dosedanje motorje z Rollsroycemotorji po 900 konjskih sil.

Rusija bo imela največjo kovinsko tovarno na svetu

Moskva, 18. novembra. Odboren je bil načrt ustanovitve velikanske kovinske tovarne v Novotagilsku v Uralu, ki bo največja ne samo v Rusiji temveč na vsem svetu. Projeurala bo letno 1.100.000 ton li-tega železa in 650.000 ton kovinskih plošč.

Zakonska stabilizacija dinarja

Drugi letošnji družabni večer trgovskega društva »Merkur«

Ljubljana, 18. novembra.

V soboto zvečer je imelo trgovsko društvo »Merkur« v restavraciji »Zvezda« svoj drugi letošnji družabni večer, ki je bil seveda tudi združen s prav aktualnim predavanjem kakor prvi in bo take večere agilno društvo prirejalo vso zimo. Obisk je bil tako nepričakovano velik, da so morali biti presenečeni celo prireditelji in so morali natakari prinesiti v prostorno dvorano še več miz in stolov, da je postalo prav tesno in je zato moralo oditi dosti za poznih obiskovalcev, ker ni bilo več prostora. S takim obiskom se pač ne more pohvaliti nobena druga ljubljanska perijodična prireditev, zato pa lahko trdimo, da je predsedstvu uspelo nekaj, kar smo v Ljubljani smatrali za nemogoče, namreč ustvariti družabno središče, ki ne združuje samo trgovskih krogov in zastopnikov obrtništva, temveč privlači tudi druge sloje. Deloma gotovost, da na Merkurjevem družabnem večeru vsakdo najde najboljšo družbo, na drugi strani pa program samih najzanimivejših predavanj, so garancija, da bo vso zimo tako tudi obstalo. Predsedstvo si je pa znalo zagotoviti tudi predavatelje, ki znajo napolniti dvorano. Tako je gotovo tudi v soboto marsikdo prišel zato, da spozna g. dr. Milana Lillega, sina družbenega častnega predsednika in ene najuglednejših slovenskih trgovskih hiš, ki je svoje prirojene talente za trgovino posvetil publicistiki in postal urednik odlične beogradske revije »Narodno Blago« stajec, saj vendar ne moremo misliti, da bi prišlo tako častno število dam samo zaradi zakonske stabilizacije.

Predsednik, generalni tajnik ZTOI g. dr. Windischer je pozdravil s kratkim nagovorom obiskovalce in predstavil predavatelja poudarjajoč njegovo poštreno pripravljenost, da je samo zaradi predavanja prišel v Ljubljano, družba je pa predavatelja pozdravila s prav toplim aplavzom.

V uvodu je predavatelj pojasnil pomen denarja, češ »Bogat kmet — bogat kralj« in njegovo zgodovino od menjarja blaga do skoklj, bronca, srebra in zlata do tkzv. »Kohlenmarke« in »Roggenmarke« v svetovni vojni, opisal postanke nakaznic, asigntov in drugega papirja ter ugotovil, da pred vojno nismo imeli niti v Avstriji niti v Srbiji čiste zlate veljave. Ob izbruhu vojne so države suspendirale svojo obveznost zamenjati papirnati denar za zlato, pozneje pa začele ustvarjati z inflacijo novo, a neekonomsko kupno moč, ki je nekaterim spekulantom koristila, splošno pa škodila zaradi zmanjšanja substancne vrednosti. Kdor je pred vojno imel 1000 kron ima danes le še 25 Din, kar pomeni znatno zmanjšanje nacionalnega premoženja, pri nas skoro za 98%. Čeprav imamo že od 1925. l. de fakto stabilizacijo, vendar prihaja predvsem iz trgovskih krogov klic po zakonski stabilizaciji, torej po formalni zakonski potrditvi faktošne današnje stanja, ki traja že pet let. To je pravzaprav tudi zadnja etapa, ki mora priti za faktošno stabilizacijo. Zlato je danes edino mednarodno plačilno sredstvo, zato je potrebno stabilizacijo nasloniti na zlato. Stabilizacija je imperativ vsega narodnega gospodarstva in je potrebna iz političnih, gospodarskih in psiholoških razlogov. Iz splošno gospodarskih razlogov nam je potrebna stabilizacija zaradi stalne valute za kalkulacijo trgovine in po stabilizaciji nam je pričakovati znatnega dotoka tujega kapitala, ker je naša obrestna mera mnogo višja kakor v inozemstvu, sedaj pa

tuj kapitalist raje izgubi obresti, kakor bi pri nas naložil kapital. Psihološki razlogi so deloma zunanepolitičnega značaja, da ljudje raje investirajo kakor bi štedili. V najožji zvezi s stabilizacijo so naše kreditne razmere in obrestna mera. Pravilno pojmovanje zakonske stabilizacije dinarja je razvidno iz delovnega programa in poročil vlade, ki poudarjajo, da so gotove vse priprave in sestavljeni končni tekst zakona, obenem se pa poudarja, da je stabilizacija možna brez inozemskih sredstev, kakor so brez tuje pomoči izvedle stabilizacijo tudi Francija, Italija in Čehoslovaška. Stabilizacija ni organično vezana z inozemskim posojilom, ker ga ne rabimo, če imamo dovolj velik devizni in zlati zaklad, ali pa, če se nam obeta znaten dotok kapitala.

Dejansko stanje deviznega zaklada Narodne banke se je zadnja leta zelo izpreminjalo in ima po zadnjem izkazu 8. oktobra za 2 milijardi 65 milijonov dinarjev v zlatu in devizah. V primeri z obtokom bankovcev je navadno za 30—40% kritja, najvišje je bilo maja 1927 s 60%, najmanjše pa avgusta 1926 z 28%, sedaj imamo 37%, v projektu zakona pa zahteva le 33% kritja. Ob stabilizaciji preneha nakupovanje tujih valut in se zato dvignejo vloge. Za držanje tega odstotka kritja ima banka na razpolago povišanje obrestne mere in restrikcijo kreditov in v zvezi s tem obtoka. Iz velike disparitete med privatno obrestno mero in obrestno mero Nar. banke je razvidno, da Nar. banka ne obvlada popolnoma našega denarnega trga. Po izjavah kraljevske vlade bo ostal kurz dinarja v Curihu neizpremenjen, torej 9.125, odgovarjajoči valorizacijski koeficient pa 10.9589, a 1 Din bi odgovarjal vrednosti 0,0261 g zlata, ali 100 Din bi bilo vrednih toliko »t. 26 grama zlata. Ime dinarja se ne bo izpremenilo in tudi njegova vrednost bo ostala sedanja v razmerju 1 : 11 s švic. frankom. Naša valuta bi bila tkzv. »Goldkernwährung« in banki bankovcev ne bo treba honorirati z zlatom. V praksi ta stabilizacija ne bo občutljiva in ostane vse pri starem, kar se tiče cer in plač, ugodno bo pa vplivala na vse narodno gospodarstvo.

V najtežjih vprašanih poučenega predavatelja izredno širokega obzora je nagradilo občinstvo z močnim aplavzom, predsednik g. dr. Windischer se mu je pa zahvalil z najtoplejšimi besedami in še poudarjal, da imamo pravzaprav že stalno valuto, a ta dejanska postojajoči odnosaj naj postne čimprej tudi zkonito stnje. Do zkonite stabilizacije mora priti, čeprav smo v gospodarskem oziru v splošni gospodarski krizi mnogo boljše kakor druge države, saj je naš položaj takoj za Francijo. Mir in red imamo v tem vprašanju že od 1. 1925., zato pa zlasti trgovski krogi želijo, da ta red zagotovimo s postavbo in zaplato, da je 100 Din vrednih toliko in toliko gramov zlata.

Tiho je med predavanjem brnel ventilator kakor oddaljen aeroplan in poslušalci so se z največjim zadovoljstvom zamakneno dvigali z njim med milijone in milijarde in z užitkom sledili predavatelju, ki je težko in delikatno snov z vseh strani velesanimivo in informativno osvetlil. Kako blažen občutek je med milijoni! Po predavanju se je vnela živahna debata o tem in onem, jazz je bil dokazal, da vsaj pri damah ni nič stabilnega in vse igra po taktu, jaz sem pa zapustil predavanje kot neverni Tomaž, saj še nisem nikdar ujel dinarčka, ki bi bil stalen.

Razgibana Ljubljana

Ljubljančani se zdaj najbolj zanimajo za tramvaj, zlasti za zeleno prepleksani voz št. 13

Ljubljana, 18. novembra.

Pošteno se motite, če mislite, da ni v Ljubljani nikdar nič novega, kar bi šlo pod pero ali pod jezik. Ljubljančane marsikaj zanima tako, da imajo oči vedno dovolj paše — zakaj bi je ne imelo še naše pero?

Najnovejša pa ni le, če kaka nerodna ženska pobije jajca, če se zaleti kolezar v opotekajočega se pešca, ali narobe, če ta ali oni zapoje kar na ulici kako rodoljubno ali če se pridruži nad tem vrazjim svetom, ki se mu ziblje pod nogami kot Noctu barka — to so vse bolj senzacionalne stvari, ki morajo zanimati vsakogar.

V izloži knjigarne Tiskovne zadruge so razstavljene dan za dnem čudovrste slike, ki imajo vedno dovolj občudovalcev. Včeraj sta se sicer menila o njih študent, vda so le triki kot pri filmu, zanimive so pa le, kot sta dejala. Razstavljalci pa gotovo ne vedo, kakšne slike najbolj vlečejo. Zato bi jim rad dal par nasvetov; ker se pa bojim, da bi mislili o neeni kaj slabega — n. pr., da bi bilo najbrž le meni to in ono všeč, raje molčim. Samo to: »Kar pojdiva, nobene belnice ni danes!« je dejal neki gospod svojemu tovarišu, ki se je hrepeneče oziral po slikah. — Torej ženske, čeprav zamorke, najbolj vlečejo; zadnjič je bila razstavljena na neka Culukafrika ali kaj že v negležeju, pa je tudi vlekla.

Vedno pa še vleče najbolj tramvaj in še vedno je »najnovejša«, največja senzacija. Ne mislim toliko tistega belo zelenega voza, kot prekopavanja ceste, zlasti v bližini promenade. Moram pa tudi omeniti tisti presrečni tramvajski voz št. 13. Namreč zaradi tiste številke je padla marsikatera pikra na račun že itak popularnega tramvaja. Kajti ljudje menijo, da ni brez vzroka, da so prepleksali najprej

to številko, če pa se jim je to primerilo popolnoma slučajno, tedaj gotovo pomeni strašno nesrečo. Te dni se mnogo govori o tem. — Ali že veste? Številka 13 je zelena; kaj pravite k temu? Jaz mislim, da bo ga naš tramvaj do kraja zavozil. Si upate vstopiti v tega zelenca? Saj ni varno, jaz si že ne upam, človek ne ve, kje ga čaka smrt! Je dejal neki uradni tovarišu. Pravijo, da so uradniki sploh strašno praznovorni. O vzroku kronika molči.

»Kaj takega pa še ne, 13 je pa zdaj zelen« numara, doslej je bila še povsod rdeča, samo v Ljubljani je vse narobe! Je dejal neki trgovski potnik, ki pozna mnogo sveta.

»Zelena barva pomeni, da se mora počasno voziti!« je razlagal neki železničar svojci ženi.

»Ali že veš, financarji! imamo svoj tramvajski voz, najbrž se bomo odslej vedno zastopali vozili!« je ozanil v eni sapi finančni podpredsednik svojemu tovarišu.

Št. 13 pa si lasti tudi zelena bratovščina. Zato lahko rečemo, da je barva dobro izbrana. Strahovita gneča bo odslej v tramvaju, ker si ga bodo vsi lastili. Da so pobarvali najprej št. 13, je tudi ženljiva poteza, kajti ta številka drugače ni imela pomena, zdaj pa pade vsakemu v oči; ljudje mislijo, da to gotovo nekaj pomeni, številka 13 mora biti nekaj posebnega — treba je pogledati v voz, kaj je v njem. Pravijo, da je bila v nedeljo strahovita gneča v tem vozu ter da je sprevodnika zelo trpel. Dobro bi bilo, če bi dobili vsa vozovi št. 13.

Pred »Slonom« pa so včeraj tudi naško udrihali s krampi po cesti. Ob le-karni Piccoli so se stiskale ljubljanske »žabe«, ki ne sejejo in ne žanjejo, pa ven-

dar dobro žive. Precej jih je zeblo, ampak vdani so bili v svojo usodo, preklinjali so samo tiste, ki delajo, češ da »večje trape ni pod milim nebom kot tak delavec, ki mu pokažejo kos kruha, pa bo za to naredil celo luknjo v Ameriko.« In v tem mrazu delajo! Pogledaj no, kako je trda cesta! Ne grem kopat za sto dinarjev na uro!

»Koga je pa zopet to? Ze zopet so vse prekopali! Zakaj pa kopljejo. Aaa?« je vpraševala zajetna ljubljanska srajca.

»Se en tir bodo položili.«

»Da bi te zlod, koliko pa jih bo prav za prav teh tirov! Ali bo vsak voz vozil po svoji šini?« se je hudoval.

Tako je! Vsak tramvajski voz po svoji šini in vsak pešec po svojem trotoarju. Ljubljana bo moderna kot Babilon!

»Seveda za naš denar, salamenske dušes! Še bajto bom moral prodati! Sam davek in davek, da te morajo zadaviti!«

Delavci pa se niso zato prav nič brigali, pridno so kopali, nakladali, material, polagali kamenje v temelj in dostavljali material k progi.

Na Gosposvetki cesti se je »javno mnenje« tudi zgražalo. Ljudje so si podirali stanje za kurivo.

»Radoveden sem, kako bo izgledala drugo leto naša bela Ljubljana! Vsako filgo hočejo obrniti in postaviti na glavo. Tramvaj nas ne briga, naj ga izpeljejo magari na Golovec, ali na Pasji brod! Ampak zakaj so jim kostanji odveč in komu so v napotje, pa res ne vem,« se je totogit ljubljanski veljak.

Fizol bodo nasadili ob trotoarjih, zato jih podirajo. Fizol je najbolj domače drevo ali rastlina, zelena je tudi — ljubljanska — in baje so gospod »Figovce« najeli ta svet za svoj vrt, ker Gorenjci zelo radi in s pridom jedo fizol; moderniziral so se. Včasih so nosili kuhan fizol za brašno kar v žepih v Ljubljano, da so ga zobali za kosilo, zdaj so pa že »nobe!«, k »Figovcu« ga hodijo jest. Tako nekako je razlagal »raztrgan doktor« dogodek na Gosposvetki cesti.

Ob 18.15 so trije policaji privlekli po Dunajski cesti na promenado ponedeljkovo žrtev, besnega in »okajenega« možakarja. Zopet senzacija. Prihrumeli so takoj od vseh strani radovedni meščani kot bi vrget med pse kost. Pred »Emon« se je »junak« vrget na tla, trije policaji ga niso mogli obvladati. Hropel je kot bik v areni, suval okoli sebe, da je stražnike kar skrbelo. S težavo so ga dvignili. Sprevideli so, da mu niso kos, zato so ga vlekli v vežo hiš. Jadranske banke poleg »Ide« alaa. Pravzaprav je možakar vlekli policaji. Ljudje so se gnetli okoli kot bi lovili celine, skakali so drug po drugem ter se rinili v osredje s pomočjo komolcev. Tlača so zvekli v vežo ter zaprli vrata, da se ni več videlo, kaj se je godilo z njim. Pred vrati je stražil policaj ter oaganjal publiko. Poklicali so »Henrika«. Med tem so se nekateri splazili skozi druga vrata na dvorišče, da bi videli, kaj se godi za vrati. Možakar je ležal na tleh nepremično, stražila sta ga policaja. Eden je pravi, da je mož pretrgal debelo žico, s katero so ga najbrž zvezali. Čudno je bilo, da je potem ležal tako mirno. Študent je vprašal, kaj se je zgodilo z možakarjem. Tovariš mu je odgovoril: »Kaj ga je zadel v čevlje!«

Cez deset minut je prispel »Henrik«. Vrata so se odprla in privlekli so na cesto »junaka« kar trije policaji. Mož je bil nekam omamljen, branil se ni več. Menda je bil ta čas zadremal. Potisnili so ga v »Henrika« in komedija je bila končana.

Nekdo je med množico pripomnil: »To pa ni nič posebnega!« kot da ni bil zadovoljen s senzacijo.

Množica se je razšla odprtih ust — nekaj zaradi strmenja, nekaj pa, ker so komentirali in razlagali dogodek.

Mož, ki je tako razgibal ljudi ter jim nehoti priridel veliko zabavo, je baje neki voznik, ki je pustil konje z vozom same na cesti, sam pa si je privezoval in makal dušo v neki gostilni.

Sicer se to ni vse. Novega je v Ljubljani vedno toliko, da se ne da niti povedati. Zato pa je res najbolje molčati.

Zagorjan Franjo

75 letnik

Cerknica, 18. novembra.

Kdo ne pozna v Cerknici in najdaljši okolici našega Franceta? Ze kot dijak nam je bil dobro znan, a pozneje ko je pri nas nastopil državno službo, je bil ves čas med nami.

Rojen v Postojni na današnji dan leta 1855 je posejal v zgodnji mladosti osnovno šolo v Postojni in gimnazijo v Ljubljani. Po srednješolskih študijah je vstopil v državno službo pri pošti v Cerknici, kjer je nepretrgoma služboval 41 let in šel na lastno prošnjo 1914 v zaslužni pokoj. Ves čas njegovega 41 letnega bivanja med nami je bil obričana in svetovalec marsikomu, za kar mu je ljudstvo izkazalo zaupanje s tem, da ga je izvolilo dolgo vrsto let zapored za obč. odbornika, svetovalca pri županstvu, odbornika pri posojilnici in rraznovrstnih gospodarskih, političnih in kulturnih ustanovah. Se danes je član v vseh naprednih društvih, a član Sokola je že od njega ustanovitve. Ves čas njegovega bivanja v Cerknici je naprednjak skozi in skozi in ga ni odvrnila nobena službena, politična in tudi ne privatna stuja od začrtane poti.

Kot sin revnih staršev si je pridobil svojo pridnostjo in vstrajnostjo lepo domačijo v Cerknici, a svoje otroke, od katerih je eden železniški uradnik, a hčerke preseljene kot dobro poročene odnose v drž. službi nastavljeni, je vzgojil popolnoma v narodno-naprednem duhu, ki vsi nadaljujejo po njem započeto delo nacionalizma.

Dasiravno 75 letnik, je še čvrst in krepek. Kakršnega si želimo videti še mnogo let.

Ala želijo imati lane bniha pristopi k Vodnikovim družbi

Pater Kazimir in sv. Ciril in Metod

Ker sem »manjši brat krotkega sv. Frančiška iz Assisi«, prežrem surovosti v članku pod tem naslovom in ker mi gre za stvar, prosim, sprejmite sledeči popravek in pojasnilo.

Da stanujem pri Sv. Krištofu in ne v »samostanu« - hotelu, bi »Bežigravec« lahko vedel vzroke. Vedel bi lahko, koliko deputacij in pismenih prošelj je šlo pred leti na škofijstvo iz Bežigrada, da so si ljudje izposlovali to dovoljenje in da se je to tudi podpisnemu ukazalo.

Res je, prav rad povem, da sem bil v Ameriki, in — prav žal mi je — da moram to tudi tukaj sedaj povedati. V 22 letih življenja v Ameriki namreč nisem nikdar v kakem angleškem dnevniku čital tako nedostojnega osebnega napada na »sodržavljana«. Zato bi bilo jako potrebno, da bi tudi »Bežigravec« mogel tja, da bi se naučil, da so csební napadi na »sodržavljana«, pa če je tudi drugega prepričanja, negentlemanski.

Nihče ni trdil nikoli, da se bo sedanja cerkev sv. Krištofa podrli. Pač pa ves Bežigrad ve, da je veliko premajhna za potrebe okrajja, da je zato nujno potrebna večja cerkev in — kajpada — tudi primerno župnišče in nova župnija.

Glede cerkvenih patronov sv. Cirila in Metoda takrat, ko smo o tem sklepali, nihče v odboru ni vedel, da se kje drugje v Ljubljani namerava postaviti njima v čast kako cerkev. Ko bi bili vedeli, bi se tega samo veselili, sami bi bili pa izbrali drugega patrona, saj so jih nebese polna.

Glede opazke o konkurenci s »Šiško« rečem samo tole: Ko bi bile župnije trgovska podjetja, potem bi se lahko govorilo o kaki konkurenci. Kar pa niso, je pa taka opazka jako neumestna.

Glede tega, ali je pokopališče pri Sv. Krištofu »gmajna« ali ni, ali je tam mir ali ga ni, se je »Bežigravec« obrnil na popolnoma napačen naslov. Podpisani nimam prav nobene ingerence na upravo tega pokopališča. Moja pravica in dolžnost pri Sv. Krištofu je samo ta, da opravljam v cerkvi službo božjo.

Sicer mi je pa žal, da »Bežigravec« ni imel toliko poguma, da bi se bil podpisal pod svoj članek. Rad bi ga poznal. Nobenega vzroka ni, zakaj bi ne postala še dobra prijateljca.

P. Kazimir Zakrajšek.

Prenos Sterletovega pepela v domovino

Ze takrat, ko je slikar Fran Sterle prišel v London pod motorno kolo in je pozneje v bolnici umrl in so ga tam pokopali, so mnogi njegovi prijatelji mislili na prenos pokojnikovega trupla v domovino. S tem bi izpolnili najsrčnejšo njegovo željo, da bi bil pokopan v svoji rodni Cerknici, ki se je zanj tako zavzemal, da bi napredovala. Ustanovil je celo poseben konzorcij, ki bi ob Cerkniškem jezeru, tem slovit čudežu sveta, zidal hotele in tako povzdignil tujski promet. Mnogo je tudi pisal o svojih lepih načrtih, ki bi njih realizacija gotovo prav mnogo koristila njegovemu rojstnemu kraju in povzdignila blagostanje njegovih rojakov. Pokojni umetnik bi pač dobil najlepši in najveličastnejši spomenik, če bi v Cerknici in okolici dobro podprti in podjetni možje, ki jih tam okrog ni malo, res izvedli Sterletovo idejo in imenovali kak hotel al novo cesto po njem. Prvovrsten hotel ob tem slavnem jezeru, ki za njega delajo reklamo že stoletja razni znanstveniki in potopisci v vseh jezikih in ga celo deca velikega dela Evrope pozna že iz šolskih knjig, tak hotel torej bi bil gotovo tudi rentabilen in bi sam lahko svojemu idejnemu ustanovitelju postavil spomenik. Seveda bi lahko delničarji hotela tudi prenesli Sterletovo truplo iz Londona in ga pokopali kjerkoli ob jezeru. Ali vse to je le lepa muzika bodočnosti.

Davi me je srečala dama, ki je Sterleta dobro poznala in je še vedno njegova prijateljca. Še vedno misli nani, posebno na sedaj, ko si je ogledala razstavo njegovih del v Jakopičevem paviljonu. Če bi častilci Sterletove umetnosti in onih veljakov, ki jih je Sterle tako živo portretiral, pokupili te slike, bi Sterletovi sorodniki, ki so njegovi dediči, gotovo najprej mislili na prevoz Sterleta v domači kraj. In še to bi šlo težko brez državne pomoči. Sicer je bil pa Sterle tako dober človek, tako ljubeč sin in brat, da bi raje ostal bogve kje izgubljen in pozabljen, samo da bi pomagal svojim najljubšim. Izkupilek za njegovo zapuščino naj imajo njegovi najbližji in Sterle bo imel v njihovih srcih najlepši spomenik.

Dama, ki misli na Sterleta tudi po njegovi tragični smrti, mi je pa razodela pametno misel. Truplo umetnikovo naj bi v Londonu izkopali in sežgali, pepel pa poslali v domovino. Ob Sterletovi nesreči smo spoznali dobro srce našega londonskega poslanika ministra Grujića. Ta gentleman se je takrat zavzel za ponesrečenca, da ni umrl zapuščen in da je bil tudi dostojno pokopan. Gotovo bi kavalir tudi sedaj ne odklel svoje vplivne pomoči, da bi brez velikih stroškov prepeljali Sterletovo pepel v Cerknico. Dolžnost Sterletovih prijateljev, še bolj pa onih premožnih in dobro situiranih ter vplivnih mož, ki je umetnik ohranil njih podobo potomcem, pa zahteva, da to nalogo pietetne tudi store in v ta namen takoj prično akcijo za prenos umetnikovega pepela v domovino. A. G.

Med zakonci.

— Moziček, nocoj sem imela divne sanje. Sanjalo se mi je, da si mi kupil za Miklavža nov kozuh. Upam, da se mi bodo sanje izpolnile.

— Počakaj še do jutri.

— Zakaj pa?

— Morda se ti bo sanjalo, kje lahko dobim denar.

Beležnica

Koledar.

Danes: Torek, 18. novembra 1930, kataličani: Odon, pravoslavni: 5. novembra, Galaktion.

Današnje prireditve.

Drama: Zaprt.

Opera: La Mascotte. A.

Kino Matica: Hajduška pesem. Premijera ob 9. (ob 4. in 7. Dreyfus).

Kino Ideal: Študentovska ljubezen (Rod la Rocque).

Dežurne lekarne.

Danes: Trnkoczy, Mestni trg, Ramor, Miklošičeva cesta.

Karel Globočnik

Jutri ob 16. pokopljejo v Trzinu uglednega meščana in potomca stare rodbine Globočnikov, ki so s svojim delom in podjetnostjo pomagali svojemu domaćemu kraju do današnjega pomena in imena našega Manchesterja. In on je tudi eden tistih mož, ki so s svoji navzlic strogo nemško čuteči najbližji okolici vedno odločni narodni zavesti napravili Trzin, da je ta Manchester tudi slovenski. Vse svoje življenje je bil Karel Globočnik stebel vseh naprednih slovenskih društev, ki bodo njegovo sodelovanje le težko pogrešala. Vsa Slovenija pozna izvrstne kose in srpe, ki jih izdeluje njegova tovarna in je on to svojo industrijo z neutrudljivo marljivostjo in preračunljivo podjetnostjo povzdignil do sedanjega slovesa, ker ji je posvetil vse svoje moči že takrat, ko je bil gospodar še njegov oče. Uglednega moža in vzornega poštenjaka so Tržičani seveda poslali tudi v občinski svet, ga izvolili v odbor nadaljevalne šole in mu svoje zaupanje izkazali tudi z izvolitvijo v načelstvo Tržiške posojilnice. S svojim strokovnim znanjem in razsodnostjo je povsod pomagal k novim uspehom in si zagotovil najlepši spomin. Umrl je zaslužni industrijalec nenaodoma, star šele 46 let in zapustil zalujočo vdovo Ivanka iz znane narodne rodbine Primožičev, ki se je pred več kot 40 leti preselila iz Doline na veleposestvo na Pristavi, zapušča pa tudi tri hčerke in ljubega sinčka-edina, ki jim želimo samo to, naj posnemajo svojega dobrega ateka. Zalujoči družini naše iskreno sožalje, Karlu Globočniku pa časten spomin!

Iz gledališke pisarne

DRAMA.

Torek, 18. novembra: Zaprt.

Sreda, 19. novembra: Razbojniki. Red B. Četrtek, 20. novembra: Serija A-000001, premijera. Red C.

Petek, 21. novembra: Zaprt.

Sobota, 22. novembra: Gospa ministrica. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Schillerjeva tragedija »Razbojniki« se vprizori v ljubljanski drami v premijerski zasedbi v sredo, dne 19. t. m. za red B.

Komedija ruskega dramatika Alekseja Tolstega doživlja v četrtek 20. t. m. svojo prvo vprizoritev na slovenskem odru. To je tudi prvikat, da se nam predstavljajo zanimivi ruski pisatelji, ki ima poleg komedije »Serija A-000001« še par drugih uspešnih dramskih del in r. manov, poleg cele vrste ertic in eseev. Komedija je na novo opremljena in zaposlen v njej ves moški ansambel. Predstava se vrši za red C.

OPERA.

Torek, 18. novembra: La Mascotte. Red A. Sreda, 19. novembra: Boheme. Red D. Četrtek, 20. novembra: Faust, gostuje g. Roman Wraga, basist varšavske opere. Red E.

Petek, 21. novembra: Zaprt.

Sobota, 22. novembra: Evgenij Onegin. Gostuje g. Stepanovski, tenorist opere v Katovicah. Ljudska predstava pri znižanih cenah, na korist Udruženja gledalcev. Izven.

Danes se poje uspešna opereta »La Mascotte« (Dekle sreča) z gospo Poličev v naslovni partiji. Sodelujejo gg. Španova, Drenovec, Janko, Peček, Povhe, Simončič, Jelnikar, Sekula, baletni zbor in drugi. Dirigent g. Stritof, režiser g. Kreft. Predstava je za red A.

Basist varšavske opere g. Roman Wraga bo o prihodnjih dneh gostoval na vseh treh centralnih gledališčih naše krajevine. Prvo njegovo gostovanje v Jugoslaviji bo v Ljubljani, v četrtek dne 20. t. m. Poje vlogo Mefista v Gounodovi operi »Faust«. Wraga je eden izmed najboljših basistov velike opere v Varšavi, v svoji domovini izredno poznan in čislane pevec.

Jutri se poje Puccinijeva opera »Boheme«. Nastopijo ga. Ribičeva, Poličeva, gg. Gostič, Primožič, Janko, Rumpel, Zupan in drugi. Dirigent ravnatelj Polič. Predstava se vrši za abonma D.

Edino gostovanje poljskega tenorista Josipa Stepanovskega bo v soboto 22. t. m. Gost, ki nam je znan iz prvih sezon naše pojvorne opere, si je ustvaril obilo prijateljev in simpatij in kreiral takrat nebroj vlog, katere je pel vse z odličnim uspehom. Kasneje je bil prvi tenorist poljske opere v Poznanju in je sedaj v Katovicah. Predstava se vrši v korist bolniškega fonda Udruženja gledalcev izven abonmana, pri znižanih cenah.

Radionogram

Sreda, 19. novembra.

Opoldanski program odpade 17.30: Radiorchester 18.30: Literarna ura: Herwig: Sv. Boštjan iz predmeta (Silvester Skerl) 19: Dr. Nikolaj Preobraženski: Ruščina 19.30: Prof. Silvo Kranjec: Poglavitje iz Sociogeografije. 20: Prenos iz Prage: Koncert češke Filharmonije s sodelovanjem pevskega društva »Hlahol«. 22: Casovna povved programa za naslednji dan.

Dnevne vesti

— **Predaja službenih pošilk s predajno knjigo.** Ministrstvo je izdalo odlok, ki se glasi: Na vprašanje neke direktorije, ali se točka XI. čl. 13 pravilnika za notranjo pošto službo nanaša na oblasti urade in ustanove, t. j. ali morajo poštne oprešene državne oblasti, uradi in ustanove vpisovati pošilke v predprijadno knjigo s preiskom in indigovanjem papirjem in ali so dolžne predajati s predajno knjigo svoje pošilke tudi tedaj, kadar predajo samo eno ali dve vknjiženi pošilki, daje ministrstvo tole pojasnilo: Odredba točke XI. čl. 13 pravilnika za notranjo pošto službo se nanaša tudi na oblasti, urade in ustanove in so potem takom dolžne vpisovati vknjižene pošilke v predajno knjigo s preiskom in to tudi tedaj, kadar predajo eno samo tako pošilko.

— **Iz zdravniške službe.** V imenik zdravniške zbornice za dravsko banovino je bil vpisan zasebni zdravnik v Velenju dr. Franc Podkoritnik.

— **Nalezljive bolezni v dravski banovini.** Od 22. do 31. je bilo v dravski banovini 21 primerov tifuznih bolezni, 23 griže, 96 škrlatinke, 11 ošpic, 202 davice, 20 dušilnega kašlja, 20 šena, 4 krčevite odrenelosti tilnika, 2 nalezljive vnetja možganov in 1 vrančnega prisada.

— **Kongres Narodne odbrane.** 21., 22. in 23. t. m. se bo vršil v Skopju kongres Narodne odbrane. Prometno ministrstvo je dovolilo udeležencem četrtinsko vožnjo.

— **Kongres hotelirjev.** 26. in 27. t. m. se bo vršil na Rabu izredni kongres Jadranske hotelske zveze. Hotelirji bodo razpravljali med drugim o smernicah propagande za naš hotelirstvo v prihodnjem letu, o hotelskem katastru in vodiču, o kreditnem vprašanju, o obdobju hotelirstva na Jadranu itd. Na kongres so povabljeni tudi hotelirji iz Češkoslovaške, Poljske, Rumunije in drugih prijateljskih držav, ker je treba urediti nekatera vprašanja sporazumno.

— **Izplačevanje kupona št. 6 obveznic loterijske 2½% državne rente za vojno škodo.** Uprava poštne hranilnice v Beogradu opozarja, da se smejo izplačevati kuponi obveznic loterijske 2½% državne rente za vojno škodo najdalje do 1. decembra vsakega leta.

— **Umetniška Matica v Ljubljani** poziva vse svoje člane in poverljive, da poravnajo svoje obveznosti. Zadnji, nepreklicni rok je do 30. t. m. Nevrnjenke bloke bomo smatrali za prodane. Slike in knjiga bodo izšle okoli 15. decembra, tako da bodo edicije za Božič že v rokah članstva. Slikar Ivan Kos je izdelal dva krasna lesoreza (Stari Maribor), monografija obeh slikarjev Vidmarjev pa bo očarala vsakega ljubitelja umetnosti. Vse tri izdaje bodo daleko prekašale lanske. Ob tej priliki opozarjamo vse ljubitelje umetnosti, da se do zgornjega roka še vedno lahko priklase za člane članarina v znesku 24 Din je tako majhna, da si lahko vsako umetniško okrasijo svoje stanovanje. Priklase se po dopisnici ali po pošilki kar članarino po pošti položnici. Številka našega čekovnega računa je 12.881. Umetniška Matica v Ljubljani. Poljanski nasip 12.

— **Poziv na subskripcijo.** Francoski 'nstitut v Ljubljani opozarja še enkrat cenjeno občinstvo na subskripcijo knjige, ki jo pripravljata g. Lucien Tesnière, bivši lektor francosčine na tukajšnji univerzi. G. Tesnière, profesor slovenskih jezikov na univerzi v Strassburgu, je napisal francosko knjigo z naslovom O. Župančič. Knjiga izide sredi decembra t. l. na 450 straneh v formatu 14 x 20 cm, debela približno 4 cm, z belim ovitkom. Ta knjiga bo vsebovala blo in bibliografski uvod o Otonu Župančiču in študijo o pesnikovem simbolizmu, v drugem delu pa znatno število župančičevih del v francoskem prevodu. Knjiga je dana v subskripcijo in sicer: navadna izdaja po 45 Din, izdaja na luksuznem papirju po 100 Din (slednja izdaja je rezervirana samo za subskribente in se ne bo dobivala na književnem trgu). Cene v subskripciji so znatno znižane, tako da bo navadna izdaja ugodnejša v knjigarnah precej dražja. Te ugodnosti bodo torej deleženi samo subskribenti, ki naj se takoj priklase Francoskemu Institutu v Ljubljani, Narodni dom. Subskripcijski rok traja približno dva tedna. Subskripcijo zanimive in pomembne knjige toplo priporočamo.

— **Novice iz Amerike.** V kraju White Valley je povozil avtobus Franca Minarija. Hotel je prekoratil cestno, pa je pridrvel avtobus, ki ga je podrl in vleklo še kakih 15 metrov za seboj. Minari si je zlomil nogo nad kolonom, zadobil je pa tudi precej hude notranje poškodbe. — Francu Lekanu je 26. oktobra umrla žena Katarina, Pokojnica je bila stara 75 let, rojena je bila v Finkkirchnu v Nemčiji. Poleg moža je zapustila sina in štiri hčerke. — Slovenska Narodna čitalnica v Clevelandu je začela zbirati fond v podporo našemu odličnemu pisatelju Radu Murniku, ki je moral na stara leta v ubožnico. Nov dokaz požrtvovalnosti in zavednosti ameriških Slovencev.

— **Črnomelj, Rdeči križ kraljevine Jugoslavije.** V nedeljo 23. t. m. se bo vršila v vseh prostorih Sokolskega doma ob 8. zvečer dobrodelna veselica z izbranim sporedom in prid gladnim in postaviti Zdravstvenega doma v Črnomlju. Gospod podpredsednik oblastnega odbora, profesor Wester, bo imel ta večer lepo predavanje, ki bo koristno za vsakega poslušalca. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor zlasti tudi zastopnike podeželskih požarnih bramb in drugih ustanov srega Črnomlja.

— **Polovična vožnja za posetnike porušne in pasje razstave v Zagrebu.** Zagrebški velesejem priredi od 29. novembra do 2. decembra V. razstavo perutnine, kuncev, golobov, ptic pevk in psov. Obiskovalci imajo polovično vožnjo.

— **Zdravilišče »Radio - Therna« v Laškem** se je na splošno željo adaptiralo in preuredilo tudi za zimsko obratovanje in je odprto skozi celo leto. Uspešno lečenje

revmatizma, išiasa, boleznj sklepov, ženskih bolezni itd. Oskrbnina je znižana. Podrobna pojasnila daje uprava zdravilišča. »Vezilja« se imenuje mesečnik, ki že vse leto izhaja v Zagrebu in ga ureja znana strokovnjakinja ga. Draga Kovarčević-Dugački. Prijateljice ženskih ročnih del dobe v listu najmodernejše in najpraktičnejše vzorce najrazličnejših tehnik, posebno lepe so pa narodne vezanine, ki se z njimi lahko kosamo z vsem svetom. Že na naslovni strani II. številke, ki je pravkar izšla imamo srčkano blazinicco, res originalno srce iz leca, notri na apartne vezanine z ženskih srajc iz Bitolja in bogato izvezen posavski predpasnik. Razen teh narodnih vezanin so v listu »razni okrasni prti, blazine, pcebeno bodo pa dame vesele vzorcev za moderne kvačkane klobučke. V uvodu urednica obeta, da bo seznanila naročnice z novim šivom, ki z njim lahko in hitro izdelajo vezene in tkane preproge. Za Miklavža in božič pridejo prav imenitne igrače, košalsna cebra in imenitna žirafa. ki ju vsaka mama lahko napravi iz ličja ali rafije. Seveda je v izvrstno ilustrirani reviji, tudi polno navodil za modern perno, vsaki številki so pa priloženi tudi vzorci in predloge vseh lepših stvari, ki so objavljene v listu. Ta naš edini in res dobri list za ženska ročna dela stane za četrt leta le 30 Din in se naroča pri upravi »Vezilje« v Zagrebu, Samostanska ul. 2-1.

— **Vreme Vremenska napoved** pravi, da bo lepo vreme. Včeraj je bilo lepo samo v Mariboru in Skopju, drugod pa oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 16 v Zagrebu in Skopju 12, v Mariboru 9,2, v Ljubljani 6,6, v Sarajevu 5, v Beogradu 4 stopinje. Davi je kazal barometer v Ljubljani 768,5 mm. temperatura je znašala 1,4.

— **Posledice sovražstva** 10 t. m. je bil v Zagrebu napaden delavec Florijan Lovrek zaposlen v samostanu usmiljenih sester. Ob 6. jutraj ga je na Frankopanski ulici počkal delavec Savić uslužben tudi v samostanu. Tebi ni meniti je Savić dvakrat ustrelil nanj ter ga težko ranil. Lovreka so prepeljali v bolnico, kjer se je več dni boril smrti, včeraj je pa umrl. Savić je policija aretirala. Vzrok umora je bilo staro sovraštvo. Savić se izgovarja, da mu je Lovrek za grozil, da ga ubije.

— **Napad na Slovence v Osičku.** V nedeljo zvečer se je vračala upraviteljica trgovine s krznom Viniki Ana Leskavar od svojega rojaka dr. Edmunda Fischerja na svoj njevuji je začel slediti neznan moški in je v Gunduličevi ulici napadel. Vzel ji je torbico, v kateri je imela 5400 Din, in pobegnil. Leskavarjeva je tekla za njim Ropar se je skrival v neko hišo na Borongajski cesti, ko je pa policija hišo preiskala, ga ni našla. Leskavarjeva je policiji povedala, kakšen je bil napadalec in tako so ga kmalu izsledili v osebi Joza Hruzevića.

— **Smrt zagrebškega univerzitetnega profesorja.** Na Dunaju je včeraj umrl redni profesor gozdarstva in kmetijske fakultete v Zagrebu in šef kmetijskega oddelka banke uprave inž. Stjepan Jurić star šele 55 let. Pokojnik je bil znan strokovnjak v gozdarstvu in kmetijstvu.

— **Pesnica naplavila utopljeno.** V Gajevu pri Moškanjcih je 29. oktobra visokotop narasla Pesnica odnesla posestnikovega sina Josipa Pukišča. V nedeljo so delavci našli utopljeno za grmom blizu mostu, kamor ga je bila naplavila Pesnica.

Iz Ljubliane

— **Lj Na Gospodarski cesti** podirajo obe vrsti kostonjev. Mestna občina jih je darovala revnejšim ljudem in zaradi tega ne bo imela s podiranjem nobenih stroškov. Drevesa so bolj drobna in majhna podiranje z izkopavanjem pa je precej težavno, ker morajo drevesa izkopati. Drvarji si bodo torej mokra kostonjeva drva pošteno zaslužili.

— **Lj Krasne harmonike** so razstavljene v vogalni izložbi knjigarne Tiskovne zadruge v Šelenburgovi ulici. Harmonike so izdelek Prve jugoslovanske izdelovalnice harmonik, Franc Lubas v Ljubljani, ki jih poklanja našemu prestonasledniku Petru. Harmonike vzbujajo veliko pozornost občinstva.

— **Lj Torišče gradnje tramvajске proge** se je zopet premaknilo na Dunajsko cesto pred hotel »Slon« in v Prešernovo ulico pred postjo. Včeraj so kopali temelj za drugi tir. Kakor znano, bosta izpeljana po Dunajski cesti dva tira in tudi v Prešernovi ulici do uvoza pošte v svrhu križanja vozov. Zelo otežkočen je bil včeraj osebnim promet, zlasti v Prešernovi ulici; trotoarji so bili založeni z materialom, cesto pa je zapiral širok tovorni avto. Z delom so zelo hiteli in je dokaj hitro napredovalo. Četudi je bilo kopanje temelja zelo težavno zaradi izredno trdega temišča Fundirante temelja je bilo zvečer že končano na obeh cestah. Tramvaj je vozil na eni strani le do Bačve v Prešernovi ulici, na drugi pa do lekarne Piccoli na Dunajski cesti.

— **Lj Samostansko zidovje** in kleti pred Kreditno banko. Pri kopanju jarka za položitev telefonskega kabla so odkrili v sredini pred pisarno »Putnika« približno 1,5 m pod cesto obokano samostansko klet. Znanega samostana ki je stal nekoč na sedanjem prostoru palače Kredit banke. Klet je obokana z opeko, visoka približno 2,50 m, 2 m dolga in 1,50 m široka. Včeraj pa so našli na večjih krajih na kamniti zidovje, zidano z zelo dobro malto, ki veže kamenje kot cement; kopanje je zelo težavno. Baje so kleti še tudi pod cesto tako, da segajo pod tramvajsko progo. Pri kopanju jarka od časa do časa zemlja votlo bobni in se odkrivajo odprtine in kletni oboki, čemur pa delavci seveda ne posvečajo posebne pažnje. Po položitvi kabla jarek takaj zasujejo.

— **Lj Regulačna dela v Tivoliju** počasi napredujejo. Pri razvažanju in planiranju materiala, ki ga dovažajo s tovornim avtomobilom od izkopa pri tramvajski progi,

Predprodaja vstopnic od 11. dopoldne do pol. 13. popoldne.

Danes ob 9. zvečer velika premiera!

Lawrence Tibbett

Glasba:
A. Léhar
po znameniti operi
»Ciganska krlc«

Hajduška pesem

Film, ki navdušuje gledalce, petje, pred katerim ostrme vsi poslušalci!

Tel. 2124 Elitni kino Matica

Film

Laurel in Hardy v »Hajduški pesmi«

Treba je imeti mnogo duhovitosti, da more biti človek v filmu šaljiv in neumen. V teh besedah je namreč skrita tajnost Stana Laurela in Oliverja Hardyja, ki sta nastopila v »Hajduški pesmi« kot najboljša filmska komika. Težko je biti na pravem mestu šaljiv. Vsak povprečnež more vreti torto komurkoli in kamorkoli in tudi hlače lahko izgubi kjerkoli, — toda samo pameten in razumen človek ve, kdaj in kako mora vreti torto ali izgubiti hlače, da se mu gledalci res od srca smejejo.

»Spontanost je tajnost dobre komedije,« je dejal nekoč Oliver. A Stan je pa pripomnil: »Baš radi spontanosti se ne morem nikdar točno držati scenerije. V mojem najnovšem filmu »Hajduška pesem« kjer sva Tippetova partnerja a istočasno njegova najhujša kontrasta, delava vse spontano in se drživa scenerije le v toliko, v kolikor je to nujno in neobhodno potrebno.«

»Hajduška pesem« je prvi veliki film, v katerem nastopata Stan Laurel in Oliver Hardy. Nastopata sta doslej le v dvodejanskih komedijah, odnosno v prizoru v filmu: »Hollywood Revue«, s katerim sta zaslovela kot dobra komika. »Hajduška pesem« pa jima je dala priložnost, da pokažeta i v mikiki i v govoru svoj pravi talent.

Caruso, Šaljapin, Gigli, Tibbett

V Evropi so nam dobro znana imena velikih pevcev Carusa, Šaljapina in Giglia. Malokdo pa ve, da ima Amerika še slovi-tejšega in popularnejšega pevca — baritona, katerega so postavili strokovni glasbeni kritiki v kategorijo »velike trojice«. In ta slavni bariton je Laurenc Tibbett.

Tibbett še ni gostoval v Evropi in zato je razumljivo, da njegovo ime še ni znano, kakor so znana imena drugih slavni pevcev. Toda kljub temu spada Tibbett med najslavnejše pevce sveta. In to dokazuje najbolj njegova velika plača pri Metropolitan operi v Newyoriku, kjer je angažiran. Dobiva namreč 5000 dolarjev na teden ter pri Metro Goldwyn Mayer filmski družbi, kjer ima 10.000 dolarjev tedenske plače. Mož zasluži na teden 84.000 dolarjev. Poleg tega poje Tibbett tudi za gramofonske plošče in za vsako dobi 5000 dolarjev.

Pa tudi njegove plošče uvrščajo gramofonske tvrdke v kategorijo Caruso - Gigli ali Šaljapin. Za Ameriko pomenja vest, da bo pel Tibbett v radio — pravo slavlje. Po pravici se lahko Američani vesele velikega umetniškega užitka, kajti doslej je bilo le malo ljudi, ki so mogli poslušati tega slavneega pevca direktno.

V treh letih — ko so odkrili njegov pevski talent — ni imel niti toliko časa, da bi izrazil svoj dopust.

Tibbett je pel v zboru Metropolitan opere. Nekega večera je tik pred premiero zbolel nosilec glavne vloge za opero »Falstaff«. Publiko je že napolnila dvorano in direktor je že mislil odpovedati predstavo. Medtem pa je neko omenil vodji gledališča, da pozna Tibbett tudi to vlogo. Da bi se ne blamiral, je naročil direktor opere, naj Tibbett to vlogo poje pred njim. Že po prvih taktih je bila publika navdušena za neznanega pevca — a do konca predstave je postal Tibbett slaven. Direktor ni mogel verjeti, da je imel v svojem zboru tak talent, niti se ni mogel sam Tibbett dovolj načuditi, da je njegov veličasten uspeh — živa resnica.

Kako ženske čitajo.

— Konec vašega romana. mjester je zelo zanimiv.
— Kaj pa začetek?
— Tako daleč na še nisem prišla.

Pri zdravniku.

K zdravniku pride dama v črnem klobuk, obrobjenem s širokim belim trakom.
— Kaj vam je? jo vpraša zdravnik.
— Glava me neprestano boli.
Zdravnik je kratkoviden. Ozre se na damo, rekoč: Dobro ste storili, da ste si še sami pomagali z obkladkom.

Slaba vest

— Gospod hotelir, ponoči sem našel v svoji sobi ...
— To je izključeno, gospod. Pred tednom dni smo vse sobe desinficirali in sploh pri nas to ni mogoče. Morda ste prinesli to reč sami s seboj.
— Kaj se pa razburjate? Našel sem briljanten gumb.

sta zaposlena največkrat le 2 delavca. Dnevno dostavijo približno do 15 ton nasi pa Zdaj nasipavajo na levi strani drevereda 4 m širok pas sveta, ker bo, kot znano, drevedov razširjen. Ko bo teren zasut, zavravan in zglažen z valjarjem, začno takoj podirati kostonje. Kostonjev ne bodo izkopavali, ker bi bilo preveč zamudno, temveč jih požagajo čisto pri tleh. Drva bodo baje prodajali in kakor se sliši, ne preveč poceni.

— **Lj Večje vodovodne cevi.** Ker je ob poti, ki drži z Izanske ceste do mestnega kopališča na Ljubljani, zraslo letos 6 hiš in je pričakovati, da se bo prihodnje stavbno sezono še več zidalo, bi sedanjí vodovod zaradi preemajhnih cevi ne bil kos svojim nalogi. Zato je mestni magistrat že novi koloniji obljubil, da se položijo na omenjeni poti večje vodovodne cevi, čim bo vodovod za gradnjo končan.

— **Lj Šiška se modernizira.** Od stare cerkve pa do Tržne ulice na Celovski cesti urejajo levi hodnik in polagajo granitne robnike. Z urejenim hodnikom bo občinstvu jako ustreženo.

— **Lj Hodnik ob Celovski cesti** od Šiške do St. Vida bi bilo tudi priročno živahneje vodovoda in osebnega prometa čim prej napraviti. Ko bi svet, koder gre zdaj širok arek kanalizirali bi dobili za hodnik do volji prostora. Dunajska cesta ima dva nomenika do Male vasi, na Celovski cesti bi bil tudi jako potreben vsaj do Kosovega polja, kjer je zrasla zadnje dve leti cela vrsta ličnih hiš.

— **Lj Zdravstveno predavanje.** V sredo, 19. t. m. se nadaljuje ciklus predavanj v veliki dvorani Delavske zbornice. Predavateljica, specializistka za ženske bolezni in porodništvo dr. Mira Fink bo govorila o boleznih na maternici. Pričetek točno ob 20. Predavanje samo za ženske. Prosto-voljni prispevki za kurjavo in razsvetljajvo.

— **Lj Tečaj za čevljarstvo** priročnojevanje v Ljubljani. Kraljevska banska uprava dravske banovine, referat za pospeševanje obrti v Ljubljani namerava dne 2. decembra t. l. otvoriti tečaj za čevljarstvo priročnojevanje v Ljubljani. Tečaj bo vodil strokovni učitelj g. Steinman Josip ter se bo vršil ponk v prostorih Tehniške srednje šole. Pred božičem se bo poučevalo po trikrat na teden, po božiču pa vse delovne dni. Interesenti naj prijaviijo svojo udeležbo najkasneje do 29. novembra t. l. pri referatu za pospeševanje obrti, Krekov trg št. 10, kjer dobe vse potrebne informacije.

— **Lj Podružnica Sadlarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani** bo imela občni zbor v soboto 22. t. m. ob 20. uri v gostilni pri Kafježu (pri Belem Kranicu) v Florijanski ulici. Vabljeni so vsi člani.

— **Lj Prikočnojevalni tečaj za krojače** in šivilje v Ljubljani. Kraljevska banska uprava dravske banovine, referat za pospeševanje obrti v Ljubljani ponovno opozarja krojače in šivilje, da se oba tečaja v Ljubljani v kratkem pričeta. Interesenti naj svojo udeležbo priklasio najkasneje do 15. decembra t. l. referatu za pospeševanje obrti v Ljubljani. Krekov trg št. 10. Oba tečaja bo vodil strokovni učitelj g. Knafejl.

— **Lj Zanimivo predavanje** priredi SPD v četrtlek dne 20. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Predavatelj g. univ. profesor dr. Hans Halm z urkulske univerze v vzhodni Sibiriji nam bo nazorno predložil svoje zanimivo potovanje »Od belega obeliska v Uralu skozi Turkestan in Sibirijo do Tihega oceana«. Skioptično orodvanje bo pojasnjevalo okoli 50 krasnih barvnih slik.

— **Lj Jugoslovnski ženski savez** ima sejo razširjenega odbora jutri v sredo 19. t. m. ob 15 v damski sobi kavarne »Emonac«. K seji imajo dostop vse članice ženskih društev, ki so včlanjene v JZS.

— **Lj Martinovanje** moške in ženske Ciril Metodove podružnice v Šiški je prineslo Družbi Din 1900. Nadalje je izročila še moška podružnica članarino Din 800 in darilo Din 305. Iskrena hvala! 597-n

— **Lj Obnova hiše** Enonadstropna Sernečeva hiša št. 3 na Poljanski cesti dobiva novo stransko pročelje. Obnovo izvršuje zidarsko podjetje Slokan & Svetina.

— **Lj Posipanje mestnih cest.** Zadnji čas so posuli z drobnejšim, robatim peskom cestišče Gregoričeve, Erjavčeve in Strelške ulice ter cestišče na Krekovem trgu od finančnem ravnatelstvu.

— **Lj Društvo »Skrb za mladino v Ljubljani** bo imelo danes v torek ob 20. izreden občni zbor v posebni sobi gestilne

K. R. G. Brown:

Vitez enega dne

Roman

— Morda imate s stališča morale prav. Toda pred zakonom bi vas to ne moglo rešiti. Sir Walter je sliko kupil — to se ne da ovreči. Saj vendar ne morete smukniti v tujo hišo in vzeti tam stojala za dežnike »češ, da je vse v redu, samo da ste pustili na mizici nekaj drobiža«. To ne gre še posebno pri možeh kakršnih je sir Walter. Mož misli, da je poleg Richelieuja največji državnik na svetu in kdor si kaj dovoli proti njemu, občuti prej ali slej vso težo njegove pesti. Poleg tega...

— Toda, Peter...
...se je pripetilo tole. Prav kar sem govoril s mladim Bellerbyjem in on mi je dejal, da sir Walter misli, da sva mu midva ukradla ono prvo sliko. Temu se prav nič ne čudim. Dr. Bunting je Tobyjev stric. Zato me je zaprl v garažo. Spoznal je menda sliko, ko mi je padla na tla. Telefoniral je takoj siru Walteru, da me ima. Sir Walter je pa pograbil bojno sekuro in jo ubral za meno. Razumete zdaj, kako židane volje se vrne domov, ko izve, da sem ta čas odnesel pete. Sicer pa mora biti vsak hip nazaj. Kaj mislite, da se bo po vsem tem samo dobrohotno nasmehnil, češ, dekleta imajo čudne muhe, ne da bi vas zadržal in naučil, kaj se pravi brskati po tujih galerijah? Se na misel mu ne pride. Se predno se prav zaveste, boste čutili posledice svoje prenarzanosti in...

— Kaj pa govorite, Peter!...
Toda Peter se ni dal ugnati. Govoril je in govoril, v zavihanju vredni zgovornosti je pozabil celo na čas. Govoril je o ovdabi, sodiščih in o tem, da sam vrag ni tako zloben, kakor poslanec, če ga človek rani v njegovi domišljivosti. Opisoval je muke in trpljenje, ki čakajo človeka, če se dotakne tujega imetja, pa naj bo že pridobljeno kakorkoli. Omenil je, da pride v novine ime vsakega, kdor krši zakone. V pestrih barvah je naslikal Jeannino usodo, kako preživlja kot žrtev gneva sira Waltera zadnja leta svojega življenja v podstrešni sobici v bedi in pomanjkanju. Skratka, izpustil ni ničesar, kar se je dalo povedati.

Vsak, kdor bi ga bil slišal, bi mu bil moral priznati sijajno bodočnost kot odvetniku, če bi si bil izbral ta poklic.
Ko je Jeanne spoznala, da bi bil ves njen trud ugovarjati ali dopovedovati mu karkoli zaman, je obsedela za mizo prvi hip resignirano, potem pa vendar malo v strahu, kajti iskrenost, s katero je govoril Peter, je bila zelo prepričevalna. Ko mu je končno pošla sapa, se je zamišljeno ozrla nanj, ne da bi črnila besedico.

— Zdaj morda priznate, da imam prav, — je dejal Peter ves zasopel.

Nekaj časa je bilo vse tiho, potem je pa Jeanne odgovorila kratko:

— Ne.

Razočarani govornik je napravil kis-
sel obraz.

— Ta je pa dobra... Obmolnil je in oči so se mu zaiskrile. — Gromska strela, zakaj se že prej nisem spomnil? — Stopil je korak naprej, se sklonil in smuknil skozi vrata, še predno se je presrečena Jeanne zavedla, kaj name-
rava. Predno je vstala in planila pred kočo, je bil Peter že daleč, kajti drvel je na vso moč. Sliko je držal pred seboj na kolesu.

Ko je pa ves zasopel potiskal kolo v hrib, si je očitil, da je s praznim govorčenjem izgubil toliko časa.

Ciniki bi utegnili ugovarjati, da se more samo tepec žrtvovati tako za dekleta, s katerim sta znana komaj štiriindvajset ur. V našem sebičnem stoletju je splošna navada pustiti vsakega v kaši, ki si jo je skuhal. Peter pa navadno ni bil nič bolj altruističen, kakor smo mi drugi. Toda to ni bil navaden položaj. Jeanne sicer ni poznal dolgo, vendar se mu je pa zdelo, da sta preživela otroška leta skupaj. Vedno bolj je dozorevalo v njem prepričanje, da je Jeanne deklet, o kakršni mnogi sanjajo, toda redki so tako srečni, da bi se z njo seznanili. Čim se je seznanil z njo, je Peter trdno sklenil ostati vse življenje v njeni bližini. Iz tega sklepa je pa sledila njegova dolžnost deliti z njo dobro in zlo in varovati jo vsega, kar bi ji moglo škodovati. In bil je trdno prepričan, da bo imela velike stitnosti, če ne prinese slike pravočasno nazaj v galerijo.

Bil je namreč trdno prepričan o vsem, kar ji je pravkar dopovedoval. Spoznal se je dokaj dobro v ljudeh in sira Waltera je poznal že od vseh strani. Gospod poslanec je znal biti zelo prijazen, če mu je kazalo, a znal je biti tudi skrajno surov, če se je kdo dotaknil njegovega dostojanstva ali če je žali! v njem čut njegove neizmerno važnosti. Nedvomno bi Jeanno kruto preganjal, da ni posegel vmes Peter. In to je bila Petrova naloga, katero je hotel brezpogojno izpolniti. Ko bo ta kočljiva zadeva urejena, bo lahko v miru lečil svoje slabe živce. Bil je sicer do smrti utrujen, toda udati se ni hotel. Koliko noči je že prebedel, pa ga ni bilo konec!

Tolažec se s temi viteškimi modrovanji je prikobal končno na hrib in se spustil po klancu v dolino. Vaščani, začuden, da se tako hitro vrača, so se mu umikali s poti. Tako je švignil brez najmanjšega zadržka skozi vas in kmalu je bil v Old Hallu.

Ves srecen je opazil, da je v hiši še vedno vse mirno, kakor je bilo ob njegovem odhodu. Nikjer ni bilo žive duše in nič ni pričalo, da bi se bil sir Walter že vrnil. Potolažen je naslonil Peter kolo na teraso in odhitel po stopnicah, pritiskajoč sliko na prsa. Vrata so bila odprta in samo s krila za služenčad so se slišali motni glasovi. Stopajoč previdno liki medved po jajcih, je hitel skozi vežo proti vходу v galerijo v nadi, da ne sreča v nji Tobyja, ki bi gotovo takoj zahteval pojasnila.

Skozi vežo je šlo gladko, ko je pa prišel za ključko, da bi odprl vrata v galerijo, je zaslišal ropot avtomobila, hitčega skozi park proti hiši. Peter je od strahu prebledel. V naslednjem hipu se je ustavil avtomobil pred teraso. Motor je utihnil in nekdo je izstopil in krenil po stopnicah v hišo. Gospod poslanec se je bil vrnil.

— Proketo! — je zamrmral Peter. Naglo je odprl vrata galerije, vstopil in zaprl za seboj. Imel je namen obesiti sliko na steno in izginiti skozi druga vrata, predno prižene globoka žalost sira Waltera, da bi liki Niobe tarnal na kraju svojih izgubljenih zakladov. Za vsak slučaj je hotel vrata zakleniti toda ključ je tičal v ključavnici od druge strani. Ko se je začel glas sira Waltera razlegati po veži, je skočil Peter k mizi v galeriji, položil prvo sliko na drugo in že je bil pri drugih vratih. Toda ta so bila zaklenjena. Peter je prestrašeno vzdihnil in hitel k oknu.

Iz gledališča v samostan

V Franciji je dalo že več igralk gledališču slovo in vstopilo v samostan

V Lurdu je med redovnicami, ki strežejo bolnikom v čudodelni votlini, mlado, lepo dekletko, ki se ji nazna na obrazu, da je prišla šele nedavno iz posvetnega življenja, z gledališkega odra. Igralka Yvonne Hautinova je nastopala šele tri leta v Comedii Francaise in obetala se ji je lepa bodočnost. Naenkrat je pa sklenila dati gledališču slovo in vstopiti v samostan. Plakati večerne predstave so oznanili njeno ime v »Zaljubljenic«, ko je prišla mlada igralka dopoldne h gledališkemu ravnatelju in mu izjavila, da ne bo nastopila in da naj poišče za njo vlogo druge igralko, ker je sklenila vstopiti v samostan. Ravnatelj se je moral hoče noče sprijazniti z njenim sklepom. In igralka je odšla v Lurd, kjer bo do konca sezone stregla bolnikom, potem pa pojde v pariški benediktinski samostan.

Redki so primeri, da postane gledališka igralka redovnica, pripeti se pa vendarle tudi to. V našem primeru gre za igralko, ki še ni bila slavna in ki življenja še ni dobro poznala. Predhodnice skromne Yvonne iz Comedie Francaise so pa dvignile v javnosti več prahu. Letos je umrla v samostanu ena najslavnejših primadon Comedie Francaise, še bolj pa bulvarnih gledališč Eva Lavalliere. Živela je burno, bila je na višini slave in čašo življenja je izpraznila do dna. Nihče ni mogel verjeti, da je vstopila v samostan in vsi so upali, da bo kmalu pobežala iz njega in se vrnila med svoje pariške prijatelje. Toda to se ni zgodilo. Igralka je vzdržala v samostanu več desetletij in zadnja leta jo je mučila zavrtna bolezen, ki jo je prenašala s pravim heroizmom. Ni pa mogla preprečiti, da bi novine ne priobčevale člankov o nji in da bi ne bila objavljena njena pisma. Tuli ni kriva, da pišejo po smrti o nji članke in cele knjige.

Drugi primeri igralk-redovnic so bili manj zanimivi, kajti vedno je bila nesrečna ljubezen, ki jih je vodila z gledališkega odra v samostan. Nesrečnih ljubezni je pa na svetu toliko. Ja je res nesramno bežati zaradi tega od gledališke umetnosti ali celo s tega sveta. In tako igralka Luzy Thuillierjeva, Sionah Levy in pevka Storchio niso vzbudile posebnega zanimanja, ko so se zaradi nesrečne ljubezni umaknile v samostan. Ena je šla v samostan, ker je ni hotel poročiti odvetnik Landr... druga je bila spoln brezupno zaljubljena, tretjo in četrto sta pa zapustila dva znana glasbenika. Zato ni čuda, če so šle vse štiri tarnat v samostan o moški nezvestobi.

Najsenzacionalnejši odhod z gledališkega odra v samostan je pa imela Marie Jeanne Gautierova v 18. stoletju. Kot 16-letno dekletko je bila ljubica maršala Württemberskega, ki jo je vzel s seboj v Nemčijo in ko se je je naveličal, jo je poslal čez mejo. V Parizu se je zavzel za njo sin kraljevega guvernerja Chemerollesa, ki ji je preskrbel mesto pri Comedii Francaise. Prvič je nastopila v Cidu in ves dvor ji je ploskal. Bila je črnilaska, zelo robustna in krepka. Skriviti in stlačiti srebrn krožnik v rokah ji je bila igrača. V svojih spominih piše, da

je popila nekoč sama več steklenic burgundca in sicer po petih steklenicah šampanjca. Ko je bila sta 30 let, je šla k maši, med katero je začela razmišljati o minljivosti vsega posvetnega. Posledica je bila vstop v samostan. Najprej je vstopila v antiqaillski samostan, ki se ji je pa zdel preveč miren in premalo strog. Zato je prestopila h karmelitkam v Lyonu. Tam je ostala 37 let. Dvor pa ni pozabil na njo. Kraljica in aristokratke so ji večkrat pisale in pošiljale darila. V samostanu je pisala spomine in slikala za cerkev. Pozneje je oslepe-
la, pa je vendar še zlagala pesmi. Iz teh pesmi je razvidno, da so jo preganjali spomini in da je plačala svojo pobožnost zelo drago.

Prehod z gledališkega odra v samostan ni naraven. Ta korak ni nekaj, kar bi človek obduoval kot plemenit in pameten sklep. Mnogo bolj imponira igralka Leontina Fay, tudi članica Comedie Francaise, ki je vzdihnila na smrtni postelji: »Dajte mi igrati krasno vlogo v nebesih miru in ljubezni!« Poštenost je doma tudi na gledališkem odru, kjer lahko človek dokazuje svojo moralno moč in veličino duševnosti prav tako, če ne še bolj, kakor v samostanu.

Tragikomičen proces

Solidna in marljiva vdova v francoskem mestu Le Mans je bila obtožena zaradi telesne poškodbe, ki jo je zagrešila s tem, da je prisilila svoje-
mu očetu več krepkih zaupnic in ga treščila v kot. V obtožnici je bilo rečeno, da ga je treščila v kot »kakor moko kunjco«. Ker pa oče energične vdove v resnici ni mokra kunjca, si je izpahlil roko in zato je hčerko tožil.

— Priznavate svoje dejanje? Se čutite krivo? — je vprašal sodnik obtoženko.

— Da, priznavam in čutim se krivo, toda samo v toliko, da ta človek ni dobil toliko, kolikor je zaslužil, — se je glasil odgovor.

— Kako morete tako govoriti o svojem očetu? — je pokaral sodnik obtoženko.

— Ker zasluži, ta »falot. Sicer pa to ni moj oče, temveč samo oči.

— Saj morate tudi očima spoštovati. Ste vsaj pripravljeni prositi ga odpuščanja?

Obtoženka se je zaničljivo zasmejala, rekoč: Še tega bi bilo treba! Najprej si ogledajte ta izmeček, gospod sodnik.

Užaljeni oči je bil tudi pozvan pred sodišče in ko se je pojavil, je nastala pravcata senzacija. Pred 40-letno hčerko močne postave je stal njen oči — 20-letni mladenič, šibke, izmognane postave. Držal se je na primerni razdalji od svoje hčerke in gledal skrivaj njene krepke pesti.

— Vi ste Roger Chaslot, oči te žene? je vprašal sodnik začudeno.

— Da, ker sem mož njene matere, je odgovoril obtoženec.

— Koliko je pa stara vaša žena?

— 72 let, je odgovoril oči v zadregi.

Sodnik ga je debelo pogledal, ob-

činstvo je pa s pričami in advokati vred počilo v smeh.

— Oženili se gotovo niste iz ljubezni, — je menil sodnik.

— Ne, ljubezni ni bilo, vsaj z moje strani ne. Bilo je samo motorno kolo.

Občinstvo se je zopet zasmajalo. Končno se je zadeva pojasnila. Mati obtožene vdove je res že prava babica, pa se je vendar zaljubila v fanta, ki je raznašal novine. Suho drevo najbolje gori, pravi prislovio dotičnega kraja. Fant se je v začetku branil vsiljive starke, ko mu je pa obljubila motocikel, se je udal in se poročil z njo. Obtoženka je bila oproščena, kar pričča o uvidevnosti francoskih sodnikov.

Milijonarji kapitulirali pred mačko

Med slavnostno otvoritvijo nove palače znanega podjetja Shell Oil Comp. v San Franciscu se je pripetilo nekaj nečloveškega. Palača, ki je pravo čudo moderne tehnike, ima tudi lastno zračno pošto tako, da zadostuje za prenos aktov med najoddaljenejšimi pisarnami samo nekaj sekund. Graditelji palače so najbolj ponosni baš na to moderno in zelo praktično napravo. Zračno pošto so hoteli otvoriti vprico predsednika družbe sira Henry Deterdinga. Ko so pa hoteli poslati prvi svezeni aktov iz ene pisarne v drugo, je naprava odpovedala. Odgovorni uslužbenci so prebledeli, ravnatelj so si palili lase. Blamaža je bila nepopisna.

Seveda je bila takoj uvedena preiskava in izkazalo se je, da je kriva vsega vratarjeva mačka, ki sliči na ime Tabby. Zlezla je namreč v glavno cev pnevmatične pošte, kjer je skotila mlade. Ko so milijonarji stopili h glavni cevi je pomolila mačka iz nje glavo in zapuhala na nje tako srdito, da so morali kapitulirati. Generalni ravnatelj Deterding je bil pa tako navdušen, da je pustil mačjo družino v cevi, češ, da ne smejo motiti rodbinske idile. In tako je zračna pošta v palači počivala, dokler se mačka z mladici ni prostovoljno izselila iz cevi.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Ni mogoče.

Žena: Kontoristinja smeš nastaviti samo, če je grša od mene.

Mož: Saj vendar veš, da je to nemogoče!

Na letališču.

— Čim skočite s tem padalom iz aeroplana, potegnite za tale obroček in padalo se odpre.

— Kaj pa če se ne odpre?

— Vam vrnem denar.

Žrebanje v drž. raz. loteriji

Zadnji (milijonski) razred
Za event. tiskovne napake ne prevzamemo odgovornosti.

Včeraj dne 17. novembra so bili izžrebani večji dobitki:

80.000 Din srečka št.: 55.030;
40.000 Din srečka št.: 8.107;
30.000 Din srečka št.: 15.572;
10.000 Din srečki št.: 39.956, 68.419;
4.000 Din srečke št.: 22.568, 43.043, 98.571;
2.000 Din srečke št.: 1.582, 8.741, 16.449, 20.243, 20.402, 22.443.
22.842, 25.431, 26.100, 26.942, 30.208, 34.402, 40.056, 40.570, 44.641, 45.653, 45.731, 49.321, 56.045, 60.029, 60.554, 63.610, 79.381, 80.317, 80.462, 80.886, 82.913, 84.490, 84.590, 87.072, 88.784, 91.816, 94.430, 97.438, 98.312.

Dne 14. t. m. so bili izžrebani sledeči dobitki:

Din 2000 št. 77.347.
Din 500 št. 1856, 1877, 1881, 8004, 8019, 8020, 8069, 17908, 17924, 17952, 17980, 19101, 19148, 19156, 19157, 27756, 27782, 29263, 34153, 34194, 35354, 35376, 36634, 36636, 37724, 37729, 37731, 37752, 37780, 37800, 38170, 44121, 46643, 46654, 47478, 48350, 49464, 49472, 56005, 56060, 56091, 57303, 58803, 58889, 58895, 59502, 59584, 59593, 68713, 68799, 69130, 69138, 69157, 69412, 69472, 69485, 69498, 72076, 72084, 72092, 73789, 75047, 75176, 76614, 76643, 76644, 76659, 76675, 77201, 77224, 77275, 77313, 77332, 81279, 84190, 84193, 86924, 87271, 87282, 87293, 87807, 87832, 87835, 87870, 87859, 87890, 87908, 87914, 87936, 87958, 87965, 87967, 89.118, 96.613, 96.616, 96.623, 96.816, 96.848, 98.141, 98.147, 98.149, 98.172, 98.178, 98.950.

Dne 15. novembra so bili izžrebani sledeči dobitki:

2.000 Din srečke št.: 8.077, 9.709, 9.739, 76.618;
500 Din: 1.862, 8.031, 8.034, 9.765, 13.863, 13.888, 13.893, 16.019, 16.078, 16.089, 17.937, 17.944, 17.951, 17.987, 19.105, 19.108, 19.139, 19.151, 19.161, 27.707, 27.709, 27.732, 27.737, 29.214, 29.218, 29.254, 29.262, 34.159, 34.190, 36.608, 36.668, 36.688, 37.704, 37.706, 37.796, 38.114, 38.146, 39.538, 44.108, 46.627, 46.640, 46.644, 46.672, 47.403, 47.406, 47.424, 47.425, 47.474, 48.348, 48.353, 49.411, 49.427, 56.032, 56.033, 56.073, 56.079, 57.337, 57.359, 58.805, 58.812, 58.863, 59.580, 66.416, 66.498, 67.508, 67.549, 67.563, 67.569, 67.579, 68.717, 68.722, 68.736, 68.794, 68.796, 69.177, 69.190, 72.079, 73.795, 75.053, 75.077, 75.083, 75.090, 73.970, 75.164, 75.181, 75.187, 76.670, 76.672, 76.676, 76.678, 77.257, 77.278, 77.351, 77.384, 78.033, 78.059, 82.473, 82.482, 87.226, 87.291, 87.864, 87.883, 89.124, 89.143, 89.169, 89.190, 96.639, 96.646, 96.819, 96.851, 96.888, 98.949, 98.984.

Ker so vse srečke razprodane, izžrebanih srečk ne moremo več zamenjati.

Naročilnice za srečke za novo kolo drž. razr. loterije, bomo priložili »Jutru«
okrog 1. decembra. Naprodaj pa bodo srečke v vseh podružnicah »Jutra«.

Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra c. 19

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah.
Za odgovor znak! — Na vprašanja brez znakov ne odgovorjamo — Najmanjši oglas Din 5—

RADI ODPOTOVANJA
takoj prodam 1 kompletno spalnico za 1 osebo n 1 pisalni stroj: vse v dobrem stanju. Spodnja šiška (pri stari cerkvi), Vodnikova cesta št. 12. 2850

DEŽNE PLASČE,
pelerine, vsakovrstne čevlje, perilo, kravate, obleke itd. — kupite od danes naprej najceneje pri Jančigaju, šiška, Celovška cesta (hiša g. Mahkota). 2848

Želodčno tinkturo
preizkušeno, proti zaprtju in drugim težkočam želodca priporoča dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljubljani. 58/1

Krušno moko
in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri
A. & M. ZORMAN
Stari trg 32. Ljubljana

MODROCE
peresnice, otomane, divane (patent), fotelje, salonske in kuhinske garniture — dobite najso-
lidneje pri
SAJOVIC,
LJUBLJANA, Stari trg 6

Premog
trboveljski, šlezjski, angleški in k o k s dostavlja dom
»ILIRIJA«, d. z. o. z.,
Dunajska cesta št. 46,
Miklošičeva cesta št. 6
Telefon 28—20, 25—95. 94/1

Vsa pleskarska in soboslikarska dela
izvršuje točno, solidno in po kurenčnih cenah pod garancijo
J. HLEBŠ
družba z o. z.
pleskarstvo in soboslikarstvo
Ljubljana, Sv. Petra c. 33.

Prevažanje

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjsko uprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi tovornimi avtomobili po dve-, tri- in sedem ton nosilnosti prevzema

PEDIČKA TURK, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9.
Telefon interurban 2157. 81/T

Poceni in vendar najboljša je SEVERJEVA OTOMANA,

32 peresi v sedežu in 4 v zglavju; velikost 185 x 78
Cena Din 570.— do 850.— po izbiri preobleke. — Zahtevajte vzorce!

najboljši material!

RUDOLF SEVER, Ljubljana,
Marijin trg št. 2

Prometni zavod za premog d.d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah samo na debelo

Premog

domači in tujerazni za domače kurjave in industrijske vrste

Kovaški premog

K o k s

Brikete

Prometni zavod za premog d.d. v Ljubljani
Viklošičeva cesta št. 15/1